



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

§. 1. De Immunitate locali Ecclesiarum &c. & Jure Asyli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

plise ad Tit. de For. Comp. à n. 11. usque ad n. 28.

§. I.

De Immunitate Locali Ecclesiarum &c.
§ Jure Asyl.

Sciendum i. Immunitatem localem Ecclesiarum esse exemptionem seu privilegium, cuius omnes actus profani & sæculares, qui sine indecentia & irreverentia loci sacri non fiunt, in eisdem exerceri prohibentur, ac insuper asylum seu securitas præstat ad eas confugiendum. Actus huiusmodi sunt non tantum ex natura sua peccaminosi, ut est occidere, furari &c. in Ecclesia, qui sæpe propter irreverentiam loco sacro exhibitam, si fiant in Ecclesia, præter propriam malitiam etiam sacrilegi evadunt; verum etiam alii & per se liciti, ut in specie i. Placitum, seu quidquid ad strepitum Judiciale pertinet, ita ut non iudicia Criminalia tantum & sanguinis absque pena excommunicationis, sed etiam Civilia à Laicis absque peccato sacrilegi, ac sine actuum & processuum invaliditate exerceri in Ecclesiis nequeant. c. 1. § 5. X. c. 2. in 6. b. t. Iisdem tamen Laicis non sunt prohibiti actus jurisdictionem contentiosam non requirentes, nec personis Ecclesiasticis iudicia Ecclesiastica per c. 25. de Appell. quamquam & ista in locis sacris celebrare minus sit conveniens. 2. Contractus, negotiationes, mercatura &c. c. 1. qui tamen actus non sunt irritati à Jure, si in Ecclesiis vel cœmeteriis: imò cōluerendo excusat à peccato illos, qui candelas vel alia ad pietatem servientia ad januam Ecclesie vel in cœmeterio vendunt absque strepitu & perturbatione rei Divinæ & devotionis fidelium; Congregationes & concilia collegiorum & communitarum Sæcularium. c. 2. cit. si instituantur propter negotia profana. 4. Ludi theatrales & spectacula vana, choreæ & canus ad oblectationem præcise ordinati, & non ad pietatem. can. 1. d. 92. c. 12. de vita & honest. Cler. Denique & singulariter p. omnis violentia, per quam reus ad Ecclesiam confugiens in eam abstraheretur, & sic violaretur asyllum seu jus Asyl. De hoc

§. 2. Immunitatem Ecclesiarum pro Asyllo tamptam, seu jus Asyl, vel Asylum, die Gregor. esse privilegium, quo Reis, ad Ecclesiam confugiuntibus, præstat securitas, ut inde vi & violentiâ extrahi non possint, maxime ut tui sint in vita & membris. In re communis. Quid veniat nomine Reorum, Ecclesie, Violentiæ, & Extrahendi prohibita, patebit ex cendis. De hoc Jure Asyli extat famosa Constitutio Gregorij XIV. quæ incipit Cum alias, edita anno 1591. continens Jus novissimum in hac materia, atque eum in finem promulgata, ut sublati dubiis & variis abusibus deinceps haberetur certa norma, secundum quam regulatur asyllum. Igitur præstat ipsam audire, quæ sic loquitur: Hac itaque nostra perpetuò valitura constitutione omnia & quæcunque privilegia --- sublatâ penitus omni differentiâ ita ad unam tantam formam reducimus, & moderamus, ut Laicis ad Ec-

clesias, locaque Sacra & Religiosa confugiuntibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, publicisque stratis obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur: aut depopulatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumque cœmeterijs committere non verentur: aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut assassini, vel hæresis, aut lese Majestatis in personam ipsiusmet Principis rei; immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Sed universis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Ecclesiarum & Monasteriorum Prælatibus, tam Sæcularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus, districte præcipiendo mandamus, & præcipimus, ut Laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supradicta Sacra, seu Religiosa, respectivè confugiunt, & in eis se recipientes, atque morantes, qui prædicta delicta, eorumque aliquod iudicio suo commisisse videbuntur, quando à Curia Sæculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris & Officialibus Curie Sæcularis absque irregularitatis nota, aut alicujus censure Ecclesiasticæ incursu, tradidi & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet & faciat. Ne autem Curie Sæcularis prædictæ Ministris facultate illos per se & propria auctoritate extrahendi & abducendi, sibi olim, ut præfertur, attributa, & per præfentes revocata abutantur, volumus, dictaque auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia Sæcularis, ejusque Judices & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris prædictis Laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu persone Ecclesiasticæ, ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alii Ordinarii sint, aut nullius Diocesis, aut Conservatores ab hac sede specialiter vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat --- capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dictæ persone Ecclesiasticæ requisitæ, illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut captivæ & carcerationi intervenire, & assistere recusarint, tuncque reverentia Ecclesie, & locis sacris debita memores, prædictos delinquentes, minori, quod id fieri poterit, scandalo & tumultu extrahere curent. Quoque delinquentes Laici prædicti, postquam, ut præfertur, ab Ecclesiis locisque extrahi & capti fuerint, ad carceres Curie Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto & firmo carcere, ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam Sæcularem, detineri debeant, nec inde extrahi, curiaque Sæculari prædicta consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa commiserint: tuncque demum de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum Curie Sæculari, quacunque appellatione seposita, consignentur. De crimine vero hæresis cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat --- Quod si quis quacunque dignitate & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quovis pretextu quidquam præter, aut contra huius nostre Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus, eum ipso facto censuras & poenas incurrere, quæ contra liber-

Rrrr a

tatis,

tatis, juris, immunitatis Ecclesiasticæ violatores, per sacros Canones, & Conciliorum Generalium, nostrorumque Prædecessorum constitutiones sunt promulgata. - - - Nec non irritum decernimus & inane, si secus super his per quoscunque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Atque hæc Constitutio Gregoriana, sicut pro universo mundo Christiano condita est, ut sublata omni differentiâ uniformitas ubique observetur circa immunitatem localem Ecclesiarum &c. ita teste Delbene de Immunit. c. 16. dub. 4. allegante communem DD. ubique observanda, & ejus dispositione in utroque foro standum est. Certè in nostris partibus eam in viridi observantia esse videmus.

4. Sc. 3. Commoda asyli, favores, & effectus Immunitatis localis esse sequentes, in can. 6. 8. 9. 35. 36. caus. 17. q. 4. c. 6. b. t. Constitut. Gregor. cit. l. 2. 3. & 6. C. de his, qui ad Eccles. confug. proditos. 1. Confugientes ad Ecclesiam recipi debent, nec repelli vel excludi possunt: suntque tamdiu retinendi, donec Rei sponte velint egredi, vel tutò in alium locum transportari, vel fugere valeant, nullo modo autem tradendi Judici sæculari ad examen &c. nisi is juratò promiserit impunitatem vel restitutionem: imò non facile etiam tali promissioni juratæ acquiescendum Judici inferioris, qui jus aggrandi, seu pœnam ordinariam remittendi non habet. Sed fortè & hoc est prohibitum, uti in fine hujus sciendi notabo. 2. Alendi sunt ex bonis Ecclesiæ, Monasterii &c. si ex bonis propriis non habeant alimenta, vel à consanguineis habere nequeant: poterunt tamen postea ab ipsis factæ expensæ repeti, si solvendo sint, vel labor exigi, vel servitium, quo data ipsis alimenta compensentur. Nec illicitum est Rectoribus Ecclesiæ suadere, ut discedant, si securam & absque periculo in alium locum perveniendi viam faciant vel ostendant. 3. Impediendi non sunt, quò minus vestes, victualia, & alia, quibus indigent, ad se deferri curent: vel ne egrediantur (ad 30. etiam passus) ad exonerandam naturam, si in asylo locus conveniens pro his necessitatibus non sit. Prohibitum tamen Magistratui Sæculari non est Ecclesiæ custodiam militarem apponere ad capiendos reos, si fortè egressi fugere vellent. 4. Existentes in loco asyli capi, vinculis constringi, carcerari, aut vi inde abstrahi nullatenus possunt, licet fieret securitatis gratiâ, vel sub prætextu, ne aufugerent, dum res examinatur ab Episcopo, ut habet communis contra Clarum & Farinac. cum Judex Laicus non habeat potestatem exercendi jurisdictionem in alieno, nempe Ecclesiæ territorio. Extracti autem per vim, vel etiam consentientes (cum immunitas hæc localis sit, non personalis, adeoque non abdicabilis à personis) restitui deberent ante omnia eidem Ecclesiæ, si peteret, vel alteri, in qua æquè forent tuti: omnesque actus, & totus processus contra taliter extractos vel captos institutus, irriti essent ac nulli. Cum hoc tamen stat, posse existentes in loco asyli precibus, blanditijs, promissionibus (absque dolo tamen) etiam à Judice allici ad prodeundum:

imò, licet dolo vel mendacijs à non iudice induceretur aliquis ad egrediendum, v. g. dolo, nemo est foris, tuta ad fugam via patet: aut à Judice, vel alijs fide dignis, te nihil passurum in te vel membris, aut gravi pœna non afficiendum, capi posset à Magistratu Sæculari, & debetè niri. Pirhing b. n. 42. Haun. &c. sibi enim reputare debet, quòd alteri crediderit: alioquin, si ipse Judex dolo & falsitatis, licet abque promissione prolatis, induceret ad egrediendum; tunc enim restitui asylo deberet: cum fraus & dolo nemini debeant patrocinari. Jura subveniant deceptis, non decipientibus. Pirh. ibid. & alij communiter. 5. Existens in asylo condemnari nequeunt ad mortem, vel aliam pœnam corporalem gravem, puta à llij, tiremum, servitutis &c. possunt tamen fici pœnâ Ecclesiasticâ, vel multari pœna pecuniariâ, vel aliâ competentem & leviter afflicti, sed per Judicem Ecclesiasticum, ut habet communior cum Farinac. & Palao vel compelli ad satisfaciendum læsis per partem: quare & executio licet sit in communis, si habeant. Ubi autem existens in asylo fuit condemnatus ad pœnam pecuniariam aliam, postea egressus condemnari non plius debet ad mortem vel aliam pœnam, per sententiam super aliquo crimine latam, spirat officium & potestas Judicis. 1. Judex de re Jud. Farinac. in Append. de Immunit. c. 340. Palao & alij. Interim, teste P. W. b. t. n. 157. alios allegante, consuetudine in quibusdam locis receptum est, ut Curia Sæculari contra existentem in Asylo procedat perquisitionem & citationem, atque in non parentem habitâ sufficienti probatione delictentiam proferat, licet exequi non possit. Spoliari rebus suis, secum in locum asyli datis, nequeunt. 7. Cognitio super immunitate hac ad solum Episcopum, vel ejus Vicarium Generalem pertinet, ita ut neque in calibus quibus propter crimen exceptum confugient gaudet asylo, Judex Sæcularis absque licentia illius, prius decidentis, reum non gaudere asylo, extrahere possit, & absque traditione persona Ecclesiastica ad id potestatem habente Episcopo facta. Constit. Gregor. cit. Et quia solum facultas tradendi reos conceditur Episcopo ac Vicario illius & personis Ecclesiasticis ab eo auctoritatem habentibus pro casu, quo propter crimen exceptum non gaudet, locum rectè infertur, nec Episcopo, minus alijs personis Ecclesiasticis, potestatem competere extrahendi in criminibus non exceptis, licet Judex Sæcularis joret de impunitate impertienda. Sc. 4. Varias nunc & scitu dignissimas moveri quæstiones circa asyliam. 1. Quo jure introducta. 2. An tanquam favorabilis amplius vel tanquam odiosa stricta sit interpretatio. 3. Quænam loca gaudeant jure asyli. 4. Quænam personæ protegantur asylo, an etiam indeles, debitores carcerem metuentes, fugitivi ex effracto carcere, item Clerici & Religiosi. 5. Quænam crimina privent asylo, præsertim quando quis reus esse censendus sit homicidii, prædatorii, quod est expressum in Bulla Gregoriana,

riana, item quando homicidium in Ecclesia commissum excludat asylo, vel an non & alia delicta in loco asyli commissa. 6. Quando & quomodo licet fiat extractio confugæ ex loco asyli. 7. Quas pœnas incurrant violentes asyli.

Dico 1. Immunitas asyli, seu jus asyliæ, non Jure Naturali, ut pauci quidam volunt, neque Jure Divino in Nova Lege, ut sentit Farinac. cum quibusdam, sed tantum Jure Positivo Humano, tum Civili tum Canonico, introductum est, & quidem valde rationabiliter. Ita communis. Dixi 1. Non Jure Naturali, quia alias nunquam possent scelerati ex asylo extrahi ad supplicium, quod tamen juxta omnes falsum est; & quamvis Jus Naturæ dicat, reverentiam locis sacris exhibendam esse, tamen non præcipit hunc determinatum modum ea honorandi. 2. Neque Jure Divino; quia in Nova Lege nullus exstat Scripturæ textus, neque traditio Apostolica, aut declaratio Ecclesiæ, id asserentis. 3. Tum Civili, ut patet ex t. t. c. de his, qui ad Ecc. confug. 4. Tum Canonico, nempe juxta can. 6. 8. 9. 35. 36. caus. 17. q. 4. c. 6. c. 9. &c. h. t. Constat Gregor. XIV. cit. Dixi denique 5. valde rationabiliter: quia introductum est non in favorem delinquentium, sed in favorem publicum, ac reverentiam locis sacris, & DEO dicatis competentem, intuitu Religionis & Fidei Christianæ, cujus templa & aræ utique non debent villi in pretio esse, quam templum Antiquæ Legi, aræ & sana Gentilium falsis diis erecta, de quibus abstrahere confugientes ad illa nefas credebant etiam Ethnici.

Oppones 1. Jus Naturæ dicat, reverentiam Ecclesiis & locis sacris exhibendam esse, ut agnoverunt omnes Gentes, quæ propterea judicabant parcendum esse eò confugientibus, & non avellendos: ergo. 2. Exod. 21. Num. 35. Deuter. 19. Jos. 20. jus asyli datum est civitatibus Refugij & aris sacris: Ecclesia autem instauravit hoc Jus Divinum in Nova Lege: ergo est Juris Divini. 3. Trid. sess. 25. c. 20. de Ref. ait, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem DEI ordinatione & Canonis sanctionibus constitutam esse: ergo Dei præcepto non minus ac Ecclesiæ introducta est immunitas locis Ecclesiarum. 4. ad 1. Jus Naturæ etiam dicat, sceleratos debitis pœnis afficiendos esse. Deinde dicat quidem in genere, reverentiam Ecclesiis exhibendam esse, at modum determinatum non præcipit: non omne, quod dicante lumine Naturali conveniens est, ut revera conveniens est sceleratos defendi à violentia in locis sacris, id quod agnoverunt etiam Gentiles, statim hoc ipso etiam præceptum est. Ad 2. Leges Veteris Testamenti de hac re, quia erant Judiciales vel Cereemoniales, non verò Morales, abrogatæ sunt per mortem Christi. Gal. 3. c. 3. de Constit. Ecclesiæ eas nec voluit nec potuit resciscitare, sed ad exemplum Veteris Testamenti introduxit jus Asyli, sicut de Decimis dictum. Ad 3. N. Conf. nam Tridentinum rectè explicatur de immunitate personali, & reali Ecclesiarum, vi cujus res ad Ecclesiam pertinentes à jurisdictione Laicali saltem in thesi exemptæ sunt Jure Divino, & non de immunitate locali. Vel dic, Ecclesias quidem ex-

se exemptas Jure Divino, ut Laici nihil possint in iis disponere per viam jurisdictionis, non tamen ut nequeant sceleratos ibi existentes apprehendere: vel ut hos apprehendere aut extrahere nequeant sine consensu & auctoritate Judicis Ecclesiastici.

Dico 2. Immunitas asyli est favorabilis, adeoque latè interpretationis. Marius Italus, Ciarlinus, & cum his præcipui nominis DD. teste P. Wiestner h. t. n. 42. contra Covarr. & Card. de Luc. de Immunit. disc. 2. §. 10. Ratio, quia privilegium Principis, præsertim in favorem publicum & Religionis principaliter tendens, ac in Jure Communi clausum, est latissimæ interpretationis tanquam favorabile. c. 2. 3. de Preb. in 6. c. 30. de Privil. c. 16. de V. S. l. 43. ff. de Relig. §. sumpt. fun. sed privilegium immunitatis localis est concessum à Principe tam Sæculari quàm Ecclesiastico, principaliter spectat publicum favorem Ecclesiarum & Religionis, est clausum in Corpore Juris Communi &c. Oppones 1. Immunitas asyli est noxia Reipublicæ, quia delictis impunitatem præstat, quæ Jus Commune & Naturale puniri exigit: ergo strictè interpretanda. 2. Præbet occasionem delinquendi, si ampliatur, facitque audaciores ad occidendum &c. ergo. 3. Potius favendū est Justitiæ Vindicativæ, quàm sceleratis. 4. Quando concurrat bonum publicum & privatum, præferendum est illud: sed bonum publicum exigit puniri scelera, & immunitas solum privatis hominibus favet: ergo. 5. Non potest Deo majus sacrificium offerri, quàm si delinquentes competenti vigore compescantur. per can. 24. 34. seqq. caus. 23. q. 5. ergo Deus magis colitur, si delinquentes plectantur, quàm si in Ecclesiis securi consistent. 2. ad 1. N. Ant. alias etiam immunitas in antiquo Testamento fuisset noxia Reipublicæ. Deinde non omnes delinquentes protegit Ecclesia, ut videbimus: quos autem protegit, non absolute vult esse impunes, sed relinquit in salvo pœnas pecuniaras, infamias, proscriptionis, confiscationis bonorum. Nec Jus Naturale nec Jus Commune exigit plecti omnia omnino crimina, præsertim ubi Principes ipsi impunitatem intuitu Religionis & reverentiæ erga loca Deo sacra indulgent, vel pœnam mitigant. Ad 2. occasio delinquendi, quam improbi ex hac immunitate arripiunt, est prorsus per accidens, & propter abusum privilegij. Retorq. argum. in immunitate veteris Testamenti ab ipso Deo inductæ. Ad 3. N. suppositum, quod Ecclesia intendat per se favere sceleratis; sed spectat reverentiam locis sacris debitam præstando securitatem certis delinquentibus, quibus tantum secundario & per accidens obtingit favor. Retorq. iterum, sicut prius. Ad 4. N. Min. membrum 2. nam etiam bonum publicum exigit, Ecclesias non violari per extractionem violentam ad eas confugientium, earumque ac Religionis favor est etiam publicus, & quidem aliis præferendus; cum summa sit ratio, quæ facit pro Religione. l. 43. cit. Ad 5. Illud procedit, quando justa causa, aut major Dei cultus non defendit Reos.

Rrrr 3

Dico

Dico 3. Immunitate & jure asyli gaudent Ecclesie, & omnia loca Sacra & Religiosa, quæ in favorabilibus veniunt nomine Ecclesiarum, quæ nempe auctoritate Episcopi sunt constituta, item iis conjuncta & adherentia. c. 9. *§ fin.* b. t. c. 4. de Relig. Dom. can. 10. 20. 36. caus. 17. q. 4. l. 3. C. de his, qui ad Eccl. *§ arg. l. omnia 35. C. de Episc. & Cler.* cum privilegium hoc sit favorabile & lata interpretationis. Unde in specie gaudent 1. *Templa*, non solum jam perfecte constructa, sed etiam ccepta construi auctoritate Episcopi: non modò benedicta, vel consecrata, sed etiam simpliciter tantum deputata ad Divina officia. c. 9. cit. item polluta quoque, vel interdicta, sicut Clericus interdictus vel excommunicatus non perdit privilegia personalia Clericorum: imò jam destructa, imò non sint destructa Episcopi auctoritate, vel sine spe & intentione reedificandi: rursus sacristia, turris, tectum, parietes, & januæ, quas quis apprehendit, porticus, atrium templi &c. extensio tamen ad spatium 40. vel 30. passuum à templis, si de Jure habeat locum, per consuetudinem videtur esse abrogata. 2. *Cameterium* legitime erectum. c. fin. cit. si sit contiguum templo, si ve ab eo separatum, si benedictum sit, si ve non. 3. *Monasteria*, domus, & domicilia Religiosorum, cum sint loca Religiosa & Divino cultui deputata, item horti, aræ, stabula animalium, domus famulantium, & ædes, intra septa Monasterii exstantes. arg. can. 10. 20. *§ l. 3. cit.* 4. *Oratoria & Capella*, auctoritate Episcopi erectæ, & in perpetuum divino cultui deputatæ, etiam existant in privatis ædibus (quo casu tota domus gaudet) arg. c. 4. cit. exceptis capellis, quæ sunt intra ambitum murorum castellorum. can. 21. caus. 17. q. 4. item oratoriis sine auctoritate Episcopi erectis, quantumvis ex licentia Episcopi ibi celebrentur Missæ quotidie; nam censentur esse loca profana, cum pro arbitrio domini ad alios usus, v. g. in cameram, converti valeant. In dubio, an auctoritate Episcopi sit erectum sacellum, præsumitur sic erectum, si populo ad Divina, quæ ibi celebrantur, indifferenter pateat accessus; item si campana super tectum habeat & illa pulsetur publicè. 5. *Hospitalia*, auctoritate Episcopi erecta cum altari ad celebrandum. arg. c. 4. *§ l. 35. cit.* 6. *Palatia Episcoporum*. can. 36. cit. & probabiliter etiam, licet distent ultra 40. passus ab Ecclesia, & capellam debitè erectam non habeant; quia d. canon de neutro mentionem facit. 7. *Tabernaculum*, in quo actu asservatur Evcharistia. DD. passim ex hac ratione, quòd maxime propter Evcharistiam, quæ asservari solet in Ecclesiis, his tribuatur immunitas. Unde extendunt etiam ad sacerdotem, qui per plateas ad ægrum deportat Evcharistiam, sed non de Jure, cum utique talis sacerdos deportans non sit locus sacer, sed ex consuetudine & communi sensu, in æquitate fundato: quare confugiens ad sacerdotem talem, ejusque vestem apprehendens, imò tantum se associans comitantibus, tutus erit. Dices: ergo etiam tutus erit, qui confugit ad altare portatile, sacrum calicem

&c. vel omnino arripit & secum fert in locum tatem. *2. N. Illatum*; nam tali neque jus, neque immunitatem asyli concessit locis sacris & religiosis, non rebus quomodocunque benedictis vel consecratis, neque consuetudo, neque usus Doctorum patrocinator.

Dico 4. Capaces immunitatis localis sunt omnes & singuli, quos non excludit aliquod criminibus, de quibus assertione seq. cujusque que sint ætatis, sexus, conditionis, status Communis, desumpta ex c. 6. h. t. *§ Canon Gregoriana cum aliis. cit.* Neque excluduntur 1. Infideles, Judæi, Pagani, Ethnici, ut habet probabilis cum Fagn. & Barb. contra Corruv. & Clar. saltem si se velint convertere ad Fidem Catholicam, ut habet communio P. Wiestner h. à n. 75. quia in l. 1. C. de his, qui ad Eccl. solum excluduntur tunc, quando fugientes ad Ecclesiam simulatè petunt asylum: ergo, si serio petant, non excluduntur. Nec obstat, quòd Jus Civile, quando aliquis de Ecclesiis, vel Ecclesiasticis personis, etiam favorem, invalidè disponat. c. 10. de consuetudine hæc dispositio Juris Civilis videtur canonica in d. c. 6. ibi: juxta sacrorum statuta Canonum & traditiones Legum Civilium ita duximus agendum *§ c. 2.* Neque Hæretici, si ad Ecclesiam confugiant propter alia quam hæresim (nam hoc est crimen exceptum, ut patet ex dicendis) delicta: quia nec Sacri Canonum Leges Civiles excludunt hæreticos propter alia quam hæresim crimina, & privilegium in est locale, non personale: id quod maxime in Germania locum habet, ubi hæretici etiam propter hæresim non puniuntur à Magistratu Civili. Neque personaliter interdicti, aut excommunicati, etiam vitandi. Communis contra istum ex allata ratione. 4. Neque servi, si obpave delictum confugiant ad Ecclesiam; excluduntur tamen, si præcisè aufugiant à domino absque periculo, ne tradantur Judici ob grave delictum. l. 6. §. 5. C. de his, qui ad Eccl. confug. Dominus licetè repetit rem suam, & occidit etiam vi. Idem est de servis improprie dictis, seu colonis adscriptitiis, vel conditionali libertatis personis. l. 6. cit. Idem de damnatis ad reines. Idem de militibus militiam deferentibus. Gonz. in c. 6. cit. num. 8. adeoque defensores milites gaudent immunitate contra Duces suos quæ Judices, & pœnam mortis, vel equivalentem expolcentes, non verò contra Duces quæ tales, repetentes militem deferentem personaliter adstrictum sibi ad militiam modò Duces juramentum de illius impunitate præstent. arg. c. 6. cit. §. si verò. 5. Neque debitores civiles, si ad evitandum carcerem ad Ecclesiam se recipiunt. per l. 1. *§ 6. cit. junctam c. 36. § c. 6. cit.* Idque etiam procedit de illis, qui suam culpam contraxerunt debitam, & de fraudulenti decoctoribus suæ substantiæ, non obstante constitutione Pij V. quæ decoctores hujusmodi excludit; quia per posterorem Gregorij XIV. ei fuit derogatum. Fagn. in c. 6. cit. n. 58. 6. Neque fugitivi ex effracto carcere, vel ex manibus lictorum elapsi: licet prius capti & vinculis satellitum jam constructi, & per

cæmeterium v. g. ducantur, & ad asyllum provocent, eo non protegantur. Si tamen in tali loco se vinculis liberassent vel manibus lictorum, & ad asyllum provocarent, viderentur eo gaudere.

1. Oppones 1. Ecclesiæ non est judicare de illis, qui foris sunt, ut loquitur Apostolus, seu non potest judicare infideles, & per Baptismum non subiectos sibi: ergo nec privilegium infu-
nitatis localis ipsis concedere. 2. Hæretici sunt indigni, qui protegantur asylo Ecclesiæ, tanquam hostes: ergo. 3. Excommunicatis vitandis nec ingressus in Ecclesiam conceditur: ergo a fortiori nec asyllum Ecclesiæ. 4. Jus Canonici-
cum Reos duntaxat vult asylo defendi, per *can. 10. 20. 36. caus. 17. q. 4. c. 6. § fin. b. t.* Sed debitores civiles non sunt propriè Rei: ergo. Confirm. SS. Canones dum asyllum indulgent, volunt tantum protegere vitam & membra confugarum, atque eos à pœna corporali libera-
re. *c. 6. § can. 36. cit.* Sed debitor civilis non periclitatur de vita, & membris, aut pœna corporali. Accedit, quod creditores jure suo frau-
dentur & solutionem non cōsequantur, si debi-
tores in asylo tuti sint, qui sæpe suâ culpâ con-
tulerunt debita. 5. Fugiens ex carcere, vel è
licitorum manibus, spoliatur Judicem jure sibi
jam quæsito: sed spoliato ante omnia restitu-
endum est, quod ipsi ablatum: ergo. *§. ad 1.*
1. Conf. quamvis enim Ecclesiæ nulla sit juris-
dictio in infideles, ut Judicet eos, tamen favo-
rem spiritualem ipsis exhibere, præsertim ad
baptismum aspirantibus, potest, & convenit.
Ad 2. Privilegium asyli est locale, non perso-
nale, ac potius sanctitatem loci quam personâ
delinquentis respicit. Ad 3. Excommunicatis
& interdictis negatur ingressus in Ecclesiam
formalis, h. e. ut intersint Officiis Divinis &c.
non materialis præcisè. Ad 4. nomine *Reorum*
in jure veniunt omnes tam debitores, quam
delinquentes, tam civiliter quam criminaliter
conventi. per *c. 10. de V. S. præsertim in mate-
ria favorabili, qualis est hæc.* Ad Confirm. *N.*
M. nam & à carcere & à vinculis volunt de-
cedere, ut innuit videtur *can. 35. caus. 17. q. 4.*
neque creditoribus imminer majus periculum
fraudationis aut damni ex hac protectione de-
bitorum, quam aliàs incurrissent, quia debito-
res confugæ citari præstata pridus securitate de-
non criminaliter condemnandis possunt, ac, si
neque per se, neque per procuratorem com-
parere & causam agere velint, vel si agant, sed
civiliter condemnentur, non verò satisfaciunt,
teneantur sufferre immissionem in possessione
bonorum &c. Ad 5. restitutio non faciendâ
est spoliato, quando ex restitutione sequeretur
damnum irreparabile, v. g. in vita aut mem-
bris, vel saltem periculum manifestum.

Quæres, an Clerici & Religiosi defendantur
immunitate locali? *§. 1.* defendantur utique
contra Judices Laicos non solum immunitate
personalis, sed etiam locali; cum non debeant
esse deterioris conditionis, quam Laici. Ita
plurique omnes. *§. 2.* contra Judices Eccle-
siasticos & Superiores suos, quamvis absolutè
affirmantium cum Barbof. in *d. c. 6. a. n. 16. &*

absolutè negantium cum Panormit. *ibid. n. 13.*
magnus sit numerus, nihilominus insuper ha-
bita distinctione, quam faciunt tres Francisca-
ni, Roderiquez, Portell, & Reiffenstuel, Cleri-
cis sæcularibus, non verò Religiosis asyllum
concedentes, præplacet mihi distinctio, quam
cum Matthæucc. Monacell. allegantibus deci-
sionem Congr. Episc. 1698. facit P. Schmalz-
grueber *h. n. 169.* & aio, Clericos & Religiosos
defendi immunitate locali contra Judices et-
iam Ecclesiasticos & Superiores suos in crimi-
nibus non exceptis eatenus, ut ab illis indè ex-
trahi, & Judici brachioque sæculari extradi ne-
queant puniendi secundum Leges: non verò
eatenus, ut extrahi non possint puniendi cor-
rectione & pœnâ Ecclesiasticâ secundum Ca-
nones. Pars prior, quam confirmare videntur
decisiones S. Congreg. Cardd. apud Pigna-
telli *to. 6. Consult. 4. n. 101. § n. 110.* indè fit
manifesta, quod utique Clerici & Religiosi non
debeant esse deterioris conditionis quoad pro-
tectionem suam contra Judices & Vindices
Laicos, quam ipsi Laici, qui in criminibus non-
exceptis ex asylo à Judice Ecclesiastico extra-
di brachio sæculari tradi non possunt, imò ma-
gis merentur defendi, cum ipsi Ecclesiæ servi-
ant tanquam Ministri. Posterior pars eruitur
tum indè, quod mens Pontificis non fuerit per
immunitatem tollere debitam morum corre-
ctionem & pœnas à SS. Canonibus præscri-
ptas cum dispendio disciplinæ Ecclesiasticæ;
cum neque Laicos ad Ecclesiam confugientes
eximat à pœnis Ecclesiasticis, ad correctionem
ipsorum ordinatis: tum ex *c. fin. X. § c. 2. de
Regular. in 6. § c. 24. de sent. Excomm.* ubi per-
mittitur, Clericos & Religiosos intra fines ipsius
Ecclesiæ corrigi, castigari, & incarcerari.

Oppones 1. In *Constit. Gregoriana cit.* ubi ju-
ra antiqua jus asyli concernentia reduci dixi-
mus ad unam formam, tantum fit mentio *Laicorum*
expressè & sæpius: sed expressio unius
speciei est exclusio alterius. per *text. § gl. in
l. si inter 15. ff. de except. rei jud.* ergo Clerici &
Religiosi censentur exclusi. 2. Jus asyli eo ma-
ximè tendit, ut Rei defendantur contra pœ-
nam sanguinis. per *c. 6. b. t.* sed Judices Eccle-
siastici prohibentur pœnam sanguinis infligere,
c. 9. pr. Ne Clerici vel Mon. ergo contra Judices
Ecclesiasticos non datur jus asyli. 3. SS. Ca-
nones, & Statuta Ordinum Religiosorum per-
mittunt Clericos & Religiosos delinquentes à
suis Judicibus & Superioribus puniri gravibus
pœnis carceris, etiam perpetui, verberationis,
tiremium. *c. 1. de Calumn.* idque confirmat
praxis communissima: ergo. 4. Religiosi pie-
rumque habitant constanter in locis jure asyli
gaudentibus: ergo, si in iis forent tuti contra
suos Superiores, nunquam vel non nisi rarò de-
bitis pœnis affici possent, non sine ingenti dis-
ciplinæ Ecclesiasticæ præjudicio. *§. ad 1.* In
Bulla Gregor. non ideo fit expressa mentio
Laicorum, ut excludantur Clerici, sed ideo, ut
Laici quoque, quos Judices Sæculares prætex-
tu privilegiorum solebant extrahere de asylo,
non verò Clericos, utpote jam aliunde à juris-
dictione Laicali exemptos, deinceps essent de-
fensi.

fenſi. Adde, quòd de Jure antiquo omnes in-
discriminatim, ſive Clerici ſint ſive Laici, de-
ſenduntur aſylò. *can. 9. 10. 35. cauſ. 17. q. 4. c. 6.*
cit. ſed hæc Jura per Bullam Gregor. eſſe ſubla-
ta vel correctà, non ſufficienter probatur per
hoc, quòd Laicorum fiat mentio, & à Clericis
abſtrahatur. Ad 2. eò quidem præcipue, non
verò unicè reſpexit Jus Canonicum, ſed etiam
ut confugæ ab omni pœnarum corporalium
genere eſſent ſecuri reſpectu Judicis Laici. *can.*
36. q. 4. cit. § gl. in d. c. 6. §. ad pœnam. §. §.
puniendus. Ad 3. permittunt puniri per Judi-
cem Eccleſiaſticum, & pœnà à SS. Canonibus
præſcriptà. *C. Ant.* per Judicem Laicalem, &
ſecundùm Leges. *N. Ant. §. Conf.* Ad 4. *diff.*
Conf. nunquam vel rarò puniri poſſent à Judice
Laico. *C. Conf.* à ſuis Superioribus debite cor-
rigi & caſtigari. *N. Conf.* Deinde Religioſi poſ-
ſunt extra Monaſteria exiſtere, & ibi delinque-
re, patratòque delicto ad Monaſterium vel lo-
cum ſacrum ſe recipere eo animo, ut fruantur
aſylò, & ſic *Ant.* non eſt univerſaliter verum.

14 Dico 5. Immunitate locali & aſylà privati
exiſtunt rei criminum exceptorum, ut vocantur,
nempe 8. ſequentium tantùm, & tum in Jure
antiquo tum in noviffima Bulla Gregorij XIV.
Cum aliàs, expreſſorum. Videlicet. 1. *Publici*
latrones, ſeu qui in viis publicis rapinæ cauſà
per inſidias homines aggrediuntur, & reſiſten-
tes occidunt, aut juxta aliquos, præſertim Fa-
rinac. in privatorum ædibus ſimilem violenti-
am exercent: quò etiam pertinent piratæ:
requiritur tamen, ut non ſemel tantùm aut bis,
ſed ſæpius (id enim indicat tum vox *publicus*,
tum vox *latro*) id faciant; nec in vijs tantùm
privatis, ſed in publicis & frequentatis, occi-
ſione quoque ſecutà; debet enim publicus la-
tro hic ſtrictè accipi. 2. *Viarum graſſatores,* qui
itinerà frequentata, vel publicas ſtratas obſi-
dent, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, vul-
gò *Landt-oder Straßen-Diäuber* / qui nimi-
rum prædæ cauſà in publicis vijs violentè ag-
grediuntur homines, ſed abſque cæde; per
quod ultimum differunt à publicis latronibus.
Requirunt iterum frequentatio actuum. 3.
Congreg. apud Pignatelli to. 6. *conſult. 4. cit. n.*
113. & (quod etiam in priori caſu requiritur)
notorietas juris vel facti. Farinac. Palao, De-
cian, & alij communiter: ſunt tamen, qui etiam
pro publico latrone, aut viarum graſſatore ha-
beri velint eum, qui ex uno actu publico, vel
pluribus occultis diffamatus, publicè habetur
pro latrone, vel viarum graſſatore: qui duo à
multis confunduntur, & ideo unam tantùm
clafſem iſtis aſſignant. 3. *Depopulatores agro-
rum,* ſeu qui ſegetes agrorum, fructus vinea-
rum vel arborum, devaſtant ex propoſito, ignè
apponendo; modò id ſit notorium. Et licèt
Jure Antiquo *c. 6. b. t.* depopulator nocturnus
tantùm fuerit privatus aſylò; tamen per Bul-
lam Gregorianam, quæ indiftinctè loquitur,
cenſetur communis etiam privatus eſſe diu-
nus, ſeu qui de die devaſtat. 4. *Committentes ho-
micidia, & mutilationes membrorum in iſtis Eccle-
ſiis, eorūque cœmeterijs, h. e. qui exiſtentem in*
Eccleſia (licèt occidens ſit extra Eccleſiam)

vel cœmeterio non præciſè vulnerant, ſed vel
omnino occidunt, vel mutilant, ſeu membrum
amputant, vel juxta multos qui tale quid man-
dant. Azor, Tufch. Monacell. Sperelli &c. com-
Pignatelli excipiunt eum, qui in Eccleſia occi-
dit non ex propoſito, ſed ex ſubita excecra-
centia. Utrum verò excludatur aſylò, qui
Eccleſia exiſtens occidit ſclopò v. g. aut lapide
exiſtentem extra Eccleſiam & cœmeterium,
controverſia eſt: communior quidem cum
Abb. & Covarruv. excludit, alij tamen ſi
probabiliùs cum Bonac. Haun. & Matthæo
non excludunt; cum talis non in, ſed ex Eccle-
ſia occidat, & in delictis attendatur conſu-
matio potiùs, quàm inchoatio, præſertim in
odioſis. 5. *Qui proditoriè proximum ſuum occi-
dunt:* ſed quis proditoriè dicatur occidere in
ordine ad privationem aſyli, poſtea explenda.
6. *Qui rei ſunt aſſaſſini.* Aſſaſſinus eſt, qui
pretio (nempe pecunià vel alia re temporaria)
pretiò æſtimabili promiſſà, vel acceptà occi-
dit hominem, aut in hunc finem dat vel
mittit pretium: adeòque tam conducentis quàm
conductus pretiò, ſeu tam mandans quàm
mandatarius, privatur aſylò, modò mors ta-
ta ſit (imò juxta multos ex parte mandans
non requiritur conſummatio, & ut mors ſit
ſit illata. *c. 1. de homicid. in 6.*) ac pretium de-
minatim interveniat, & quidem pro ipſo ſci-
lere, atque ante ſcelus patratum detur vel
mittatur. Requiritur præterea communis
cum Covarruv. Farinac. Pignat. &c. ut opo-
ſus non fuerit inimicus occidentis, ſeu man-
dantarij, & pretiò conducti, licèt fuerit inimicus
conducentis; item cum Covarruv. ut occiſus
non infidelis, ſed Chriſtianus fuerit, proprie-
1. *cit. §. 2.* Sed neutrum video ſatis præciſè
& Bulla Gregoriana neque circumſtantia
non-inimicitia, neque Chriſtianitatis, requiri
ad aſſaſſinum. In *c. 1. cit.* aſſaſſinum quidem
contra Chriſtianos ſolos committitur, ut in
ordine ad pœnas, ibi ſpecificatas tantùm, non
ad privationem aſyli: quare occiſum non neceſ-
ſariò Chriſtianum eſſe exiſtimo cum Far-
nac. in *Append. de immunit. c. 8. n. 120.* reſertur
de communi. Idem libenter dicerem de qua-
litate inimicitia reſpectu conducti, ſcilicet etiam
hoc capite frui aſylò conductum, ſi videretur
veſtigia ſufficientia Auctorum, quibus inſtitu-
rem. 7. *Rei hæreſeos,* intellige ſi propter ipſam
hæreſis crimen ad locum aſyli ſe recipiant:
quod tamen in Germania noſtra locum non
habet, cum à Judice Sæculari nullas timeant
pœnas hæretici, utpote tolerati, propter hære-
ſim. 8. *Rei læſæ Majestatis in perſonam iſtius*
Principis: ut igitur crimen læſæ, quatenus pri-
vat aſylò, cenſeatur commiſſum, requiritur
Ut lædatur ipſe Princeps (quo nomine intelli-
gitur, qui Superiorem in ſua jurisdictione non
agnoscit, ut Summus Pontifex, Imperator,
Rex, Duces, imò etiam Comites & Barones,
plenum in ſuo territorio jus obtinent) in per-
ſona: quare non ſufficit, ſi lædatur uxor, filius,
miniſter, ſtatua &c. illius, aut ſi rebellio con-
tetur in provincia Principis &c. quævis in
ordine ad alios effectus etiam hæc ſunt crimina

2. Ut lædens sit subditus Principi vel ratione originis, vel domicilij. per *Clem. 2. §. rursus defenit. Et re jud. 3.* Ut læsio fiat per actionem positivam, Principi injuriosam vel damnosam, v. g. percutiendo, vulnerando, carceroando, occidendo, hostiliter insequendo, in ipsum conjurando, hostibus tradendo, vel revelando, ut capiat, aut similes actiones mandando, consulendo, auxilium prestando &c. ut habet communis.

Quæres 1. An occidens vel mutilans in Ecclesia vel cœmeterio excludatur asylò, quando id non facit ex præsumpta spe immunitatis? 2. An propè Ecclesiam vel cœmeterium occidens spe immunitatis? 3. An etiam furtum vel aliud delictum grave in Ecclesia committens privetur asylò? R. ad 1. cum communi affirmativè; quia Constitutio Gregoriana non facit mentionem hujus perversæ spei, & independentè ab ea statuit privationem asyli. R. ad 2. cum communiore contra Covar. Farinac. &c. negativè; quia dicta Constitutio restringit expressè privationem asyli ad occidendes in ipsis Ecclesiis eorumque cœmeteriis, & cum privatio hæc sit pœna, extensionem non patitur. R. ad 3. cum probabiliori rursus negativè contra Abb. Suar. Laym. Pirh. Gonzal. canon obstante, quòd forsitan spe immunitatis furtum, vel delicta, homicidiò etiam gravia, quis committat in Ecclesia. Ratio; quia Constitutio Gregoriana solum excludit homicidia & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis committere non verentes: extensionem verò nec patitur favor Ecclesiæ, nec ratio pœnæ, quam habet exclusio, nec ipsa Bulla Gregorij, quæ §. 2. expressè declarat, sola crimina ibidem expressè privare asylò, non alia, etsi æquipollent aliis in jure expressis, vel adfectu paritas, identitas, aut majoritas rationis. Confirmatur ex decisione S. Congreg. Immunit. 18. Nov. 1631. de qua testatur P. Schmalzgrueber. b. n. 19. Dices: frustra invocatur legis auxilium, qui committit seu delinquit in legem. *l. si. b. t. c. 1. de usuris. Et l. 37. in ff. de Minor.* sed qui spe immunitatis delinquit in Ecclesia, committendo furtum &c. delinquit in legem, etiamque contemnit. R. dist. Min. delinquit in legem aliquo modo, nempe locum sacrum violando per suum delictum ibi commissum. C. Min. eo modo, qui à jure punitur privatione asyli. N. Min. Urgebis: in c. fin. cit. & ejus Bulla generaliter pronuntiatur: qui sub spe immunitatis in Ecclesiis vel cœmeterijs delinquant, immunitate non gaudent. R. Gregorius XIV. in sua Constit. Cum alias, restrinxit hanc generalitatem ad sola homicidia & mutilationes, uti videmus.

Dubium hic magnis Partium studiis, & in nostra quoque Universitate paucis abhinc annis ardentè agitatum, movetur, quisnam dicatur proditorie occidere, quem Constitutio Gregoriana asylò vult exclusum, seu quid requiratur ad homicidium proditorum immunitate privans. Aliqui existimant, sufficere proditorum minus propriè dictum, quando nempe homicidium fit non modò ex proposito sive

de industria, sed etiam per insidias, ita ut quis nihil suspicantem, & ad sui defensionem imparatum occidat, v. g. venenò, vel sclopetò ex latebris, vel de nocte in tenebris, vel transfodiendo à tergo; sive dein occisus fuerit amicus sive inimicus, sive inimicitia professio aut rixa, sive amicitia species vel simulatio præcesserit. Atque ita sentiunt Covarr. Gutierrez, Barbosa l. 2. §. E. l. 6. 3. n. 91. 94. Sancti. l. 6. Confil. c. 1. dub. 8. n. 26. P. Pirhing. b. t. n. 28. Menoch. Decian. (sed hos duos apertè adversari testis est P. Wiestner) Christoph. de Chlingensperg in Theibus super hac questione editis Ingolstadtij 1697. per tot. & maxime Hypopolitus Grassetus Anatom. Necis Proditoria §. 9. citans plures, quorum tamen aliquos ipsi eripit Sperelli in decis. 185. à n. 5. A fortiori Molin. tr. 3. d. 23. n. 3. Et Fachin. l. 9. Controv. c. 93. qui ne quidem insidias requirunt, sed solum industriam & propositum occidendi. Alij econtra non sufficere contendunt industriam seu propositum meditatum occidendi cum insidiis, si occidatur inimicus, licet ad defensionem hic & nunc imparatus, sed requiri insuper, ut dictò modò occidatur amicus, scilicet vel sub specie amicitia, fidelitatis, societatis, officij &c. vel ab aliquo, qui ad amicitiam, fidelitatem &c. erga occisum ratione statûs, officij &c. specialiter fuit obligatus. Unde ajunt, homicidium proditorium, asylò privans, non esse, si quis inimicum per insidias, etiam dormientem, perimit, vel à tergo imparatum confodit: item si quis alias amicum in subita rixa excandescens occidit, ob defectum industrie: aut si quis apertè congredditur, & provocans vel provocatus sternit socium, commilitonem, vel amicum alias, propter defectum insidiarum: denique si quis corrivalem aut æmulum, fortè occurrentem, aggreditur, aut ex insidiis necat, ob defectum amicitia, fidelitatis &c. simulata, vel alias specialiter obligatoria. Econtra asylò excludi ajunt eum duntaxat, qui simulando amicitiam, fidelitatem &c. ad eoque sub specie amicitia alterum occidit per insidias ac ad sui defensionem imparatum: aut qui nulla præcedente inimicitia, aut hujus indicij, insidiosè & imparatum occidit aliquem, cui ratione statûs, conditionis, muneris, specialiter est obligatus ad amicitiam, aut fidelitatem, v. g. qui parentem, prolem (etiam in utero adhuc existentem) conjugem, affinem, consanguineum, proximum, familiarem, contubernalem, commilitonem, socium itineris, dominum suum nihil suspicantem, vel si caupo interficit hospitem seu peregrinum susceptum: item qui occidit inimicum, priùs verè, quantum humanitus cognosci potuit, reconciliatum intervenientibus plenè reintegratæ amicitia signis, & nulla nova superveniente offensa: aliud juxta multos foret, si tantum præcessisset promissio vel fidejussio de non offendendo, quia solet manere rancor & aversio animi. Atque hanc posteriorem sententiam, quæ requirit circumstantiam amicitia ad homicidium proditorium, tenent incomparabiliter plures, & præclarissimi

mi Auctores, ita ut D. Christoph. de Chlingenberg Adversarius lo. cit. Afferit. 2. hanc sententiam vocet communem totius propè Christiani Orbis, & solus Alexander Sperelli in decis. ult. nempe 185. cit. ubi ex instituto refutat Hippolitum Grassetum, n. 44 adducat 93. Auctores, ac inter illos Bartolum, Bald. Alex. Imol. Socin. Juris Civilis proceres: Joan. Andr. Abb. Hostiens. Anton. de Butrio, Anchor. Anan. Felinum, principes SS. Canonum interpretes: Marfil. Boff. Caball. Farinac. Bajard. magnos Criminalistas: quibus accedunt Theologi, & Canonistæ plerique, præsertim recentiores, inter quos eminent Monacell. P. Wiestner ad Tit. de Homicid. n. 122. & Pignatelli to. 9. Consult. 5. § 18. ubi recantant dicta à se to. 1. consult. 48. Quibus si accedat declaratio non modo Cardd. sæpius repetita apud cit. Pignat. sed etiam declaratio Clementis VIII. ac insuper recepta praxis, hæc sententia videtur esse quasi certa. Unde

- 17 Dico 6. Ad homicidium proditorium, ut privet asylo, non sufficit, si fiat occisio per industriam & insidias, sed requiritur etiam amicitia vel vera, vel simulata, aut occiso specialiter debita ratione status, conditionis, officij &c. Prob. 1. ex Constitut. Gregor. XIV. Cum alijs sæpius allegata. Ubi Papa, ut tolleretur dubium ex Jure Canonico ortum circa homicidium ab asylo exclusivum, non amplius adhibuit verba Scripturæ Exod. 21. § Deut. 19. relata in c. 1. de homicid. si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, sed hæc: qui proditoriè occiderint: quæ verba tempore Gregorij recepta communiter inter DD. significatione non qualemcumque industriam insidiosam denotabant, sed machinationem in mortem sub specie & velamine amicitia, fidelitatis, officij, reconciliationis &c. Planè, si Papa per tō proditoriè non voluisset plus dicere, quàm præcisè industriam & insidias, seu machinationem mortis, frustra ac inutiliter antè & post expressisset crimen latrocinij, & assassinij, quæ duo homicidia necessario involvunt industriam seu propositum occidendi ac simul insidias. Accedit declaratio Clementis VIII. 6. Febr. 1597. qui fuit immediatus Gregorij successor, & in Brevis, sub Annulo Piscatoris, relato à Pignatello to. 9. Consult. 18. n. 29. expressè declaravit, in Bulla Gregoriana tō proditoriè significare occisionem amici, & sub specie amicitia &c. id quod etiam testatur Farinac. in Append. de Immunit. c. 9. n. 137. 143. id audiens ex ore Pontificis, & propterea suam Sententiam mutans: idem declaravit Paulus V. Clementis successor teste P. Wiestner: quæ declarationes cum sint Authenticæ, Jus faciunt, adeoque rem omnino faciunt. Prob. 2. Ita explicandum est privilegium immunitatis localis à Jure concessum, ut extendatur, quatenus est favorabile Ecclesijs, & restringatur, quatenus est odiosum: sed si tō proditoriè accipitur strictè, prout etiam involvit simulationem amicitia, fidelitatis, vel obligationem specialem ad amicitiam aut fi-

delitatem in occidente, magis extenditur ad tū privilegium, quatenus est favorabile, quia sic comprehendit etiam occidentes per industriam & insidias, magis autem restringitur, quatenus est odiosum, quia restringitur ad occidentes sub specie amicitia &c. tū; quatenus enim privationem asyli connotet, odiosum est: ergo debet tō proditoriè rigorose accipi. Quod autem tō proditoriè stricta & propria significatione denotet illam qui vel datam fidem frangit, vel simulatam quàm habet in mente, colligitur partim ex Scriptura S. ubi illa verba Psalm. 54. § 1. oderat me, super me magna locutus fuisse, deum dissem me forsitan ab eo: tu vero homo invidiosus meus, & notus meus &c. juxta communem sensum Interpretum prophetice loquuntur de Juda proditore: sic in eadem Scriptura pro proditore habetur, qui insidiatur domui suo; quia huic specialem fidelitatem debet, & l. 4. ff. ad L. Jul. Majest. proditor vocatur miles, vel dux, vel alius patriota, qui exitum, cui fidelitatem & amicitiam specialem debet, prodit hostibus. Partim ex Bartol. in l. Prospiciendum, §. delinquitur, ff. de Pro quem communiter sequuntur DD. sic debentem prodicionem: prodere est munus cui ostendere, & aliud in mente gerere. Prob. 3. repetitis declarationibus Cardd. quas videt Pignat. to. 9. consult. 18. cit. Prob. 4. Excommuni praxi & consuetudine, optima Legum interprete.

Oppones 1. Insidias, fraus, machinationem, &c. pro proditio in Jure Civili & Canonico non accipi pro synonymis. Idem faciunt optima Scriptores Latini, Cicero pro Milone, Livius Cornelius Tacitus &c. imò hoc fit in communi hominum usu: ergo, qui occidit per insidias meditato & de industria, occidit proditoriè: ergo privatur asylo. 2. In Lege Veteri ut patet ex c. 21. Exod. &c. 19. Deut. ad privationem asyli sufficiebat occidere per industriam & insidias: ergo & in Nova debet statuere. 3. Idem statuit Jus Canonicum in c. 1. de homicid. ibi: si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo ardeat, ut moriatur. Jam sic: hoc Jus antiquum non fuit correctum à Gregor. XIV. quia nullam in sua Constitutione mentionem fecit correctionis, & nulla correctio Juris, utpote odiosa, sine claro textu asserenda est: præsertim si per eam noceatur bono publico, & favoreant scelerati, ut fieret hic. 4. Est inacceptabile, quod illi, qui profitentur odium, rancorem, inimicitiam exterius, & occidunt sui defensionem &c. sint melioris conditionis quàm qui inimicitiam occultantes occidunt amicum forinsecus creditum &c. quasi vero odij & inimicitia professio externa mereatur favorem asyli. 5. Est incredibile, quod Ecclesia ita favere possit insidiosè occidentibus inimicis.

inimicis, & inimicitia signa præbentibus, ac
interim adeo persequi duellantes, qui pariter
profiterentur exterius inimicitiam; cum tamen
ex huiusmodi insidiosis homicidijs inimico-
rum plus noceatur bono publico, quam ex
duellis; sic enim vix aliqui erant securi ab ini-
micis insidiaribus, nisi forte Ecclesiastici, qui
ita extendunt & urgent privilegium asyli. 6.
Est iniquum, ut ita impune tolerantur, qui
per insidias occidunt imparatum ad sui defen-
sionem, quæ tamen defensio est Juris Natura-
lis. 7. Temporum cautela non nocentibus, sed
illis, datur à Lege. Nov. 17. c. 7.

Ad 1. Solent accipi pro Synonymis, quan-
do proditio accipitur minus strictè & impro-
priè. C. Ant. si strictè & propriè, ut hic debet
accipi secundum dicta. N. Ant. & Conf. Cicero
in verbum prodere sumit pro nominare, consti-
tuit. Livius & Tacitus in locis, quæ contra
nos adducuntur, juxta P. Wiestner in. 115. lo-
quantur de vera prodicione, & insidijs cum
amicitia simulata conjunctis. Idem ferè est de
legibus, quas allègant contra nos. Sensus
vulgus in hac re non est attendendus. Certè si
fuerent insidiæ cum industria seu proposito
occidendi absque amicitia simulata, vel spe-
cialiter debita, atque ideo rectè præsumpta;
homicidij proditoris reus foret & asylo exclu-
dendus maritus, qui adulterum inermem in
thoro cum conjugè deprehensum, vel alias,
qui furem in flagranti deprehensum, inermem,
& ad sui defensionem imparatum occidi-
t, atque & per insidias; quod nec Adversarij
admittunt. Ad 2. Imprimis Leges Veteris
Testamenti Judiciales, inter quas sunt etiam
pertinentes ad asylum, in Novo Testamento
non fringunt, utpote jam extinctæ. Dein
utque major reverentia debetur Templis novo-
rum quam Antiquæ Legis. Demum probabili-
ter & communior interpretatio cum gloss. in
tertiore. 1. quæ maximè est auctoritatis, intel-
ligit illa Scripturæ loca de insidijs non quibus-
cumque, sed verè & strictè proditoris, in qui-
bus insinuat simulatio amicitia &c. quia In-
terpretes passim exemplificant in Joabo, Ab-
ner & Amalan occidente sub specie amicitia:
hæc textus originalis in Hebraico, in quo le-
gitur: si quis proximum suum occiderit in astutia,
& versio 70. Interpretum, quæ legit, si aliquis
aggressus fuerit proximum, ut occidat in dolo: qui-
bus verbis innuitur simulatio amicitia, vel dis-
simulatio inimicitia: notetur etiam verbum
proximus, cui videtur specialis amicitia deberi
propter familiaritatem & vicinitatem. Et hoc
verbum etiam adhibet Bulla Gregoriana, qui
proditoris proximum suum occiderit. Ad 3. Im-
primis quadrat, quod ultimo loco dictum ad
2. quod nempe ibi in c. 1. cit. sicut in Scriptura
Veteris Testamenti, longè verisimilius intel-
ligatur vera & propriè dicta proditio, cum ille
textus sit desumptus ex Antiquo Testamento.
Quia verò apud aliquos saltem fuerat dubium,
an ibi per industriam & insidias intelligatur
strictè & propriè dictum proditorium homici-
dium, necne, illud declaravit Gregorius XIV.
in sua Constit. per verbum proditoris, omittis

verbis cit. c. tanquam Juris Antiqui aliquantul-
dubij. Adeoque Greg. XIV. non correxit,
sed declaravit Jus Antiquum: id quod fecere
ipsius quoque successores Clemens VIII. &
Paul. V. declarantes sic Bullam Gregorij. De-
inde transmissò (non concessò) quod per in-
sidias & industriam in d. c. 1. non fuerit intel-
lecta vera proditio, saltem ea intelligi debet
in Bulla Gregoriana per verbum proditoris,
quod utique in hac materia privationem asyli
concernente est strictè accipiendū & in signi-
ficatione maximè propria; præsertim cum
sic magis faveatur Ecclesijs. Quo pacto admit-
titur quidem correctio Juris antiqui, sed satis
clare expressa per vocem proditoris & per id
proximum suum, atque per animum Pontificis,
quo omne dubium circa Jus antiquius tollere
se velle professus est. Ceterum favor & ve-
neratio Ecclesiarum æquè, imò magis est bo-
num publicum, quam homicidas poenis ordi-
narijs affici, quibus insuper directè non faver
Bulla Gregoriana, sed sanctitati Ecclesiarum.
Ad 4. faciliè capitur, quod multum malitia,
quam speciali severitate rectè persequitur Ec-
clesia, superaddat amicitia simulata vel spe-
cialiter debita, si nempe amicus simulatus,
vel is, qui amicus aut fidelis esse ex speciali ra-
tione obligatur, ac propterea talis supponitur
(à quo proin cavere non potest) occidat alter-
um: sicut acceptio pretij pro occisione alter-
ius superaddit specialem malitiam in assassi-
nio, & qualitatem, propter quam occidens
privatur asylo. Ad 5. Imprimis nec duellantibus
negatur immunitas localis, quamvis for-
tè alijs poenis gravius puniantur duellantes,
quàm occidentes per insidias: utrum autem
per insidiosas occisiones plus noceatur bono
publico, quàm per duella, certum non est. De-
in licet & hoc foret certum, prudenter in re-
verentiam Ecclesiarum parci Ecclesia tam in-
sidiosè occidentibus, quàm duellantibus, si
ad eas confugiant. Adde, quod Pontifex, si
fortè in aliquo loco nimis foret abusus pri-
vilegij, insidiosè occidentibus indulti, implo-
ratus illud negaturus ipsam credendus sit.
Ad 6. Id iniquum non est; quia, si quis sciat al-
terius odium & inimicitiam, sibi imputare de-
bet, quod sibi non consulat, petendo pacem,
procurando securitatem apud Judicem, evi-
tando occursum inimici, non incedendo sine
armis, comitatu &c. cum de inimico semper
sit suspicandum, quod nocere velit, ubicun-
que & quomodoque potest: professio igitur
inimicitia est quasi præmonitio, & facit,
ut non tam insidiosus aggressor, quàm sciens
inimicitiam aggressoris sibi ipsi censeatur au-
ferre mediale defendendi. Ad 7. Imprimis Jus
Civile caret potestate aliquid statuendi circa
Immunitatem Ecclesiasticam. Deinde dicta
Nov. probaret nimium, nempe quod etiam
meditatio occidens sine insidijs privandus esset
asylo: quod plerisque Adversarijs adversum
est.

Dices cum quibusdam nostræ sententiæ Pa-
tronis. Si requiritur & sufficit ad homicidium
proditorium, si quis occidat amicum, seu nullam
Ssss a præ-

præcedente inimicitia, erit homicida proditorius, si quis non inimicum occidat: vel si quis in futurum latrocinari intendens prædæ causâ tantum semel occidit ex insidijs hominem ignotum in via publica: aut si quis non in via publica occidit aliquem ex insidijs nulla præcedente rixa, sed solius prædæ causâ: sed hæ sequelæ sunt contra consuetudinem ferè omnium, nostræ sententiæ Patronorum, & Pignatelli n. 51. cerebrosos vocat, qui sic sentiunt. 3. hæ sequelæ nos non urgent, qui cum cit. Pignatelli, Reiffensuel, & aliorum communi ad homicidium proditorium requirimus, ut quis occidat positivè amicum, & non merè negativè talem, seu non inimicum: cum juxta nos necesse sit, ut occidens signo positivè simulet amicitiam, vel ut habeat obligationem specialem ad amicitiam aut fidelitatem erga occisum. Viderit Haun, qui to. 6. tr. 1. n. 215. cum Sperelli ac alijs admittit, omnem illum universaliter esse homicidam proditorium, qui sine prævia inimicitia proximum occidit, etsi negativè duntaxat amicum, h. e. non-inimicum; seu qui nullo inimicitia signo edito occidit aliquem, quisquis ille fuerit.

20 Dico 7. Præter crimina, in Constitutione Gregoriana expressa, & hucusque explicata, nulum aliud, utut atrox, privat jure asyli. Communissima ferè omnium, qui post dictam Constitutionem scripserunt. Ratio; quia ipsa Constitutio certa crimina excipiens præmittit, quod omnia in materia immunitatis velit reducere ad unam tantum formam, & ibi expressa delicta tantum privare asylò, non alia, etsi æquipolleant alijs in jure expressis, non attentata paritate, identitate, aut majoritate rationis. Neque lex odiosa & poenalis ob eandem vel etiam majorem rationem extendenda est. arg. c. odia. c. in poenis de R. l. in 6. Et exceptio unius firmat regulam in contrarium. l. 12. pr. ff. de judic. Unde asylò gaudent blasphemii, perjuri, simoniaci, perculsores clericorum, incendiarii, sodomitæ &c. Oppones: sic ergo alliciuntur scelerati ad gravissima scelera committenda ob speratam impunitatem. R. Per accidens foret, si aliqui indè sumerent occasionem patrândi tam gravia scelera. Interim si tam enormis criminis, non tamen excepti, reus confugeret ad Ecclesiam, rectè faceret Episcopus recurrendo ad Sedem Apostolicam, ut detur licentia talem extrahendi de asylò: sic sæpius conceditur licentia extrahendi reos in particularibus casibus, uti notat Card. de Luc. in Miscell. dif. 2. & ego ipse scio casum, in quo propter insidiosum homicidium petebatur Româ extractio Rei, & concessa fuit: sed, antequam responsum venisset Româ, Reus est elapsus fugâ.

21 Dico 8. Casu, quo dubium est, aut certum, quod Reus, v. g. ob crimen exceptum, non gaudeat asylò, Rector Ecclesiæ eum potest, & si requisitus à curia seculari fuerit, debet cautè custodire, adhibitis etiam, si opus foret, carceribus & compedibus, donec ab Episcopo causa examinetur ac decidatur: & si Rector loci sacri defectu vel virium vel tutæ cu-

stodiæ id facere impotens imploraret, juxta sacularem, iste posset in loco sacro custodiri, uti & si Rector Ecclesiæ debite requisitus recusaret vel negligeret custodiam, imitur ex Bull. Gregor. §. 4. Reiffensuel de gatis multis. n. 174. seqq.

Dico 9. Modus extradendi & extrahendi Reum ex asylo, qui eò propter delictum non gaudet, est sequens. 1. Requiritur prævia cognitio Judicialis, si dubium sit, an reus gaudeat nec ne, & sententia: si verò certum sit, quod non gaudeat, saltem licentia Episcopi vel Vicarii Generalis, prout explicabo statim infra, sed is licentiam nunquam dabit, nisi ei placeat constet, crimen esse exceptum. 2. Invenire debet persona Ecclesiastica, sacularem habens ab Episcopo vel ejus Vicario admodum: nulla tamen opus est petitio, si non infligenda poena mortis, aut poenæ, ne contra eam. 3. Si crimen foret crimen exceptum, & Judex Laicus, eò quod licentia Ecclesiæ debite requisitus recuset extrahere vel custodire in loco asyli, extrahit Reum tamen id possit, de quo postea) hunc modum ad carceres sacculares trahere, multò minus punire, sed debet eundem carceri ad Ecclesiasticæ mancipare, ibique custodiri, donec causa ab Episcopo examinata & decisa fuerit. Reiffensuel n. 190. Sed hinc

Quæres 1. An Rector Ecclesiæ ad extrahendum Reum, qui notoriè non gaudet asylo, indigeat licentiâ Episcopi? 2. An Judex secularis ad extrahendum? R. Ad 1. contra Palud. Haun. seclusa consuetudine contraria Rector Ecclesiæ ad extrahendum non videtur esse licentiâ Episcopi; quia Constitutio Gregoriana concedit, ut quilibet Rectorum Ecclesiæ, Regularis vel Sæcularis, à curia laici requisitus, tradi & consignari curet & faciat eum excepti criminis. Id certum est, quod si dubium fuerit, an delinquens gaudeat asylò, nec ne, requiratur sicut prævia cognitio & decisio Episcopi, ita etiam mandatum licentiæ Rectori Ecclesiæ data ad curiam laicam tradendum Reum, & quidem appellatum propositâ, ut loquitur Bulla §. 5. R. ad 2. Judiciali ad extrahendum necessaria per se est licentia Episcopi vel Vicarii Generalis. Communis contra Covar. & Pirh. hoc t. n. 42. propter clara verba d. Constit. Greg. decernimus & declaramus, ut curia secularis, ejusque Judex, etiam his tantum, & non Rectoribus Ecclesiæ prohibet) delinquentem in aliquo ex dictis capitulis expressa licentia Episcopi vel ejus Officialis &c. perire, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi in casu &c. non obstante, quod delictum notoriè sit exceptum, nec obstante, quod Episcopus teneatur dare licentiam. Si tamen Episcopus, & Rectores Ecclesiæ debito modo requisiti illos in delictis superius expressis culpeles tradere, aut captivare, & carcerationi intervenire, & assistere recusarint -- prædictos delinquentes minori, quo id fieri poterit, scandalo & tumultu extrahere curent.

Dico 10. Judex secularis extrahi mandatum Reum ex asylo sine licentiâ Episcopi, & mini-

hui extrahentes, item qui extrahere conantur & attentant, vel quicunque cooperantur, aut qui extractum requisiti non restitunt Ecclesie vel loco, unde extractus est, non modò committunt duplex peccatum grave, sacrilegij, & iniustitiæ, sed etiam incurrunt poenam excommunicationis, & quidem defecto latæ sententiæ, reservatam, à qua non sunt absolvendi, donec Reum restituerint, & Ecclesiæ satisfecerint. Sumuntur hæc ex can. 6. §. 10. 39. canj. 17. q. 4. Constitut. Gregor. cit. cum declar. Clem. VIII. Concordat communis. Præter hanc poenam de Jure Canonico potest injungi multa pecuniaria ad 900. solidos, & poenitentia publica. can. 20. 21. caus. 23. q. cit. quævis non sit in usu; de Jure Civili autem statuta est poena capitalis & ultimum supplicium in eos, qui Reum indebitò extrahunt cum effectu ex loco sacro. l. 2. §. 6. C. de his, qui a d. Ecc. confug. sed hæc poena iterum in usu non est, & poenitio hujus criminis relinquitur foro Canonico, sicut cognitio & judicatio. Oppones. In Extrav. 3. Comm. de poenit. §. re- servat. reservatur Pontifici offensa & violatio Ecclesiasticæ libertatis. Et Bulla Gregoriana superius cit. decernit poenas in violatores asyli, quæ in Bulla Cœnæ statuuntur contra violatores immunitatis Ecclesiasticæ: sed isti incur- runt excommunicationem, Papæ reservatam: ergo. Immunitas localis non comprehen- ditur in rigore nomine libertatis Ecclesiasticæ, utpote quæ non ad loca, sed ad personas Ec- clesiasticas propriè refertur. Gregorius qui- dem statuit easdem poenas & censuras, quas Bulla Cœnæ, non tamen qualitatem censura- rum, nempe reservationem, quæ, si non ex- primatur, non videtur inducta; cum in odio- lis non debeat fieri extensio ultra id, quod ex- pressum est. Interim ajunt, praxim, & sty- lum Curie Romanæ stare pro sententia op- posita, cui menolim opponere.

§. II.

De Immunitate Ecclesiastica Reali à
Tributis &c.

Ciendum 1. Immunitatem Realem esse privi- legium, quo res & bona Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, exempta sunt ab oneribus, nempe pensionationibus, tributis & exactionibus, Magistratui Sæculari præ- standis. Hæc res & bona vel pertinent ad ipsas Ecclesias & loca Religiosa, ac vocantur Ec- clesiastica, sive sint mobilia sive immobilia, quo- rum aliqua sunt benedicta, vel consecrata, vel instrumenta Divini cultus, ut ipsæ Eccle- siæ, calices, paramenta sacra &c. alia verò non, ut prædia, fundi, redditus annui, pecu- niæ &c. Velspectant ad personas Ecclesiasti- cas, & hæc rursus sunt in duplici differentia; aliqua enim sunt Patrimonialia, seu acquisita titulo temporali ac profano, v. g. ex heredi- tate, donatione, emptione, arte, labore ma- nuum &c. Alia autem Beneficialia, vel Cle- ricalia, nempe titulò spirituali acquisita, uti sunt redditus beneficiorum, stipendia Missarum, redditus stolarum &c.

Sc. 2. Onera, quæ imponi solent, referri ad 26 triplicem classem: nam alia sunt personalia, quæ personis subditis imponuntur sine respectu ad eorum bona, & consistunt vel in labore per- sonali, uti est tutela, curatela, opera, seu angaria & parangaria, Fron- Dienst / Scharwerk &c. vel in solutione alicujus cer- tæ pecuniæ singulis capitibus imposita, uti ca- pitatio, Kopfsteuer / &c. 2. Realia, quæ ipsis rebus seu bonis imponuntur sine respectu ad personas ea possidentes, v. g. agris, fundis, domibus &c. atque Tributa appellantur. Huc videntur referendæ Accisa, Die Aufschlag / quæ imponuntur rebus usu consumptilibus, venditis vel vendendis, vino, cerevisiæ, car- nibus &c. Item indebita, Unab- Gelter, quan- do nimirum præter accisas, vel gabellas pe- cuniarias de potentis, v. g. vino, & cerevi- siæ, certa quantitas, v. g. de singulis urnis 6. mensuræ, Principi vel Magistratui Sæculari pendenda est. 3. Mixta, quæ nimirum vel exi- gunt laborem personalem & simul sumptus, uti est ire ad bellum proprijs sumptibus, vel imponuntur subditis cum respectu ad ipsorum bona aut fructus annuos, seu imponuntur per- sonis propter res, adeoque personis immedia- tæ, rebus mediatæ, uti sunt collectæ, seu con- tributiones, Steuer und Anlagen / vectiga- lia Zoll / portoria, Mauth / & prestationes teloniorum; quæ enim bona in terra in vel exportantur, pro ijs propriè Zoll / & quæ trans- feruntur per aquas, exacta pro illis propriè Mauth appellantur. Huc refer pedagia, quidagiam, Werstgelter / pontenagia Bruckens- Gelter / pontivegia, Orphar / seu überfuhr- Gelter / quæ petuntur à transeuntibus per vias, pontes fixos, vel pensiles seu navigia; item vectigal delapidationis, Pfaster- Zoll. Alij hucusque dicta onera vocant genericè Tributa, & dividunt in realia, personalia, & mixta, eum in modum, quo nos onera, & no- rant, Collectas à Tributis differre per hoc, quod collectæ non habeant certam ac annuam præ- stationem & pensionem seu pensionationem, sed incertam ob necessitatem occurrentem earumque impositionem fieri ob causam non ordinariam, sed extraordinariam; hinc etiam extraordinarie pensionationes vocantur.

Sc. 3. Tributa & Collectas per Magistra- tum sæcularem exigì posse à membris Com- munitatis quadruplici titulò. 1. Titulò domi- nij particularis, ut si bonum vel prædium Ca- merale Principis fuit alijs concessum quoad utilitatem retentò dominio directò, uti con- tingit in Feudis. 2. Titulò pacti & reservatio- nis, ut si quædam bona alijs donantur, vendun- tur &c. cum reservatione pensionis aut præ- stationis vel annuæ, vel solvendæ pro occu- rente necessitate. In utroque casu hujusmo- di bona sunt quodam onere reali gravata, & tertio, v. g. Principi, vel Magistratui obligata. 3. Titulò impensarum, quas exigunt opera pu- blica vel faciendæ vel reparandæ, in commu- nem singulorum membrorum communitatis vel reipublicæ usum, utilitatem, aut securi- tatem redundantia, uti sunt fontes, pontes, aquæ.